

การเปรียบเทียบกฎหมายส่งเสริมการลงทุนระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน
COMPARATIVE ON INVESTMENT PROMOTION LAW BETWEEN KINGDOM OF
THAILAND AND PEOPLE REPUBLIC OF CHINA

ประพันธ์ สันติวิทยวงศ์*
ศ.ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติฉบับ ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของไทยกับกฎหมายว่าด้วยการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน 3) เพื่อให้ได้คำตอบที่จะเป็นแนวทางสำหรับนักลงทุนไทยใช้พิจารณาตัดสินใจการลงทุนยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

หลังจากที่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก WTO ใน ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ย่อมต้องปฏิบัติตามข้อตกลง อีกทั้งได้ลงนามในข้อตกลงการค้าการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) เพื่อขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ มุ่งขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน อีกทั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนก็ได้เป็นภาคีในข้อตกลง” ข้อตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก CPTPP” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้มีการค้าเสรี การบริการและการลงทุน สร้างมาตรฐานและกฎระเบียบร่วมกัน มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรฐานแรงงาน กฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมถึงแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุน กฎหมายการลงทุนใหม่ฉบับนี้ มีมาตรฐานความเป็นสากลมากขึ้น เนื้อหาครอบคลุมกว้างกว่า เป็นแนวเชิงนโยบายและเชื่อมโยงกับการเมืองระหว่างประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายส่งเสริมการลงทุนของไทย ซึ่งส่วนใหญ่เน้นเรื่องสิทธิประโยชน์ เพื่อจูงใจให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน เช่น การลดหย่อนภาษี เป็นต้น

คำสำคัญ: กฎหมาย/การลงทุน/ราชอาณาจักรไทย/สาธารณรัฐประชาชนจีน

ABSTRACT

The purpose of this research is to study and compare the promotion of Thai investment law and the People's Republic of China. The research methodology is documentary research and descriptive analysis.

The results of the research found that the promotion of Thai investment under the Investment Promotion Act, 1977 (B.E. 2520) with less promotion focusing practical approach; no connection with international politics. Whilst People's Republic of China has a policy of opening the country to the wider world. Comply with the WTO and other investment agreement as being a parties of economic development. The new Foreign Investment Law 2020 provide wide range of promotions covering various privileges for foreign investment. The similarity and differentiate between the law of The Kingdom of Thailand and the Law of People's Republic of China is the negative lists of limitation of investment which both countries are similar especially business related to security, the resources of the nation, culture, education. The differentiate is the limitation of occupations reserved for Thai people. Thai Promotion Organization is the Board of Investment with responsibility to control and provide permission and inspections. The Organization of People's Republic of China has responsibility to promote; disseminate; and inducing foreign investment; no controlling function on the permission, investigation, but to assist in solving problems of the investors.

The research suggest that, Thailand should amend on investment law to be globalization, and the regulation of international trade ; cooperate with ASEAN countries to join forces for the bargaining power to negotiate the investment. Thailand should improve the operational procedure of the bureaucratic system for more effectiveness; transparency; and good governance as well. For Thai investors, it is recommended to study in detail of law and the benefits of investment of the People's Republic of China.

KEYWORDS: LAW/INVESTMENT/THAI/ PEOPLE REPUBLIC OF CHINA

บทนำ

การลงทุนสำคัญต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการลงทุนระหว่างประเทศถือเป็นช่องทางหนึ่งในการขยายความเจริญด้านเศรษฐกิจ ราชอาณาจักรไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ต้องการนักลงทุนและเงินตราจากต่างประเทศไหลเข้า จึงต้องมีกฎหมายส่งเสริมการลงทุน เพื่อดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนทั้งหาทิศทางให้นักลงทุนไทยไปลงทุนยังต่างประเทศ ปัจจุบันนี้สาธารณรัฐประชาชนจีนมีแนวความคิดการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่แตกต่างจากราชาอาณาจักรไทยมากนัก แต่ได้ประสบความสำเร็จในด้านส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้เศรษฐกิจการลงทุน ย่อมต้องอยู่ภายใต้กฎหมายการลงทุนเช่นกันและต้องเรียนรู้รายละเอียด

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศใหญ่ในอาเซียน ปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์เมื่อ ค.ศ. 1949 (พ.ศ. 2492) จากนั้นได้พัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกด้าน สร้างความเจริญก้าวหน้าที่ทันสมัยอย่างก้าวกระโดดจน

เป็นประเทศมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่ของโลกได้อย่างรวดเร็ว ด้วยวิधिปฏิรูปโดยใช้ทฤษฎีการทำให้ทันสมัย (Modernization) กับทฤษฎีพึ่งพิง (Dependency) ทั้งผู้นำก็มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเฉลียวฉลาดนำประเทศด้วยดี¹

ในยุคนายกรัฐมนตรี้เติ้งเสี่ยวผิง ได้นำนโยบาย 4 ทันสมัย (Four Modernization) ประกอบด้วยการพัฒนาด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านการทหาร และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมทั้งแนวคิดกลไกตลาดสังคมนิยม (Market Socialism) อันเป็นระบบสังคมนิยมที่มีคุณลักษณะแบบจีน โดยเฉพาะ เป็นระบบสังคมนิยมแบบมีอัตลักษณ์จีน (Socialism with Chinese Characteristic) การปฏิรูปเศรษฐกิจและการเปิดประเทศ ได้ตราไว้ในรัฐธรรมนูญ ช่วงระยะ 40 ปีสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถพัฒนาแบบก้าวกระโดดจนทัดเทียมสหรัฐอเมริกาได้ มีพลังการเมืองที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชน ใช้กลไกตลาดควบคู่กับกลไกรัฐและขีดความสามารถในการปฏิรูปแก้ไขเพื่อก้าวสู่สิ่งที่ดีกว่า เมื่อเปิดประเทศแล้วก็มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัย และตลาดภายในมีระดับสูงมาก สามารถดึงดูดชาวต่างชาติให้มาลงทุน เนื่องจากมีระบบเศรษฐกิจใหญ่อันดับสองของโลก ในปี ค.ศ. 2019 (พ.ศ. 2562) มีจำนวน ประชากร 1,400 ล้านคนซึ่งมากที่สุดในโลก มีกิจการเปิดใหม่เฉลี่ยต่อวัน 18,000 รายต่อวัน แต่每天有มีการขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งด่วน 100 ล้านชิ้น มีระบบงานทางการตลาดเกินกว่า 100 ล้านหน่วยและมีแนวโน้มจะเติบโตขึ้นมาก การส่งเสริมและดึงดูดทุนต่างชาติทวีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) ดัชนีผลิตภัณฑ์นำเข้าและส่งออกรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 ยอดรวมเกินกว่า 30 ล้านล้านหยวน นับเป็นอันดับหนึ่งของโลกกิจการที่ใช้ทุนต่างชาติ 138,300 ล้านเหรียญสหรัฐนับเป็นอันดับหนึ่งของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา สาธารณรัฐประชาชนจีนผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเปิดสู่โลกภายนอก ไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาประเทศตนเอง ยังเอื้อประโยชน์ต่อประเทศอื่น ๆ ด้วย ในปี ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) ดัชนีมวลรวมการผลิต (จีดีพี) เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 ยอดรวมทะลุ 9 ล้าน ๆ หยวน จากหลายปีที่ผ่านมา มีผลต่อเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 30 เศรษฐกิจของจีนกับเศรษฐกิจโลกได้เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียว จากปัญหาเศรษฐกิจทั่วโลกเนื่องจากเบื้องหลังระบบอนุรักษนิยมและระบบฝ่ายเดียว (Unilateralism) สาธารณรัฐประชาชนจีนจะเป็นผู้นำเศรษฐกิจในระดับสากล

การพัฒนา “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นผลิตภัณฑ์สาธารณะทั่วโลก ประเทศจำนวนมากในโลกได้เข้าร่วมพัฒนาโครงการนี้ ซึ่งขณะนี้มียังมีจำนวน 23 ประเทศร่วมลงนามในเอกสาร

สถานการณ์การค้าและการลงทุนของราชอาณาจักรไทยเมื่อเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว การลงทุนของราชอาณาจักรไทยปัจจุบันนี้อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากมีปัญหา เช่นปัญหาค่าแรงงานที่ปรับสูงขึ้น การขาดแคลนแรงงานฝีมือสังคมไทยเข้าสู่ยุคผู้สูงอายุ ปัญหาหาค่าแรงงานที่ปรับสูงขึ้น การขาดแคลนแรงงานฝีมือสังคมไทยเข้าสู่ยุคผู้สูงอายุ ปัญหาหาค่าแรงงานที่ปรับสูงขึ้น เสถียรภาพทางการเมืองที่ไม่มั่นคง ความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติลดลง นอกจากนี้ปัจจัยที่เปลี่ยนแปลง

---

¹ ลักขณ์ ต้นตยกุล. (2562). *การเมืองในจีน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

โครงสร้างทางการค้า เช่น การกีดกันทางการค้า ผลของข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น ก็มีผลต่อการพิจารณาการลงทุน

อย่างไรก็ตาม การลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนก็ยังมีข้อจำกัดที่จะควบคุมเพื่อความมั่นคงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การสื่อสาร วัฒนธรรม ฯลฯ จึงได้จำกัดประเภทการลงทุนที่ต้องได้รับอนุญาตเป็นการพิเศษ ทั้งนี้รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบความมั่นคง ควบคุมขอบเขตกิจการไม่ให้ลงทุน เช่น การลงทุนอุตสาหกรรมด้านการทหาร ยุทโธปกรณ์ ด้านเกษตรภัณฑ์ พลังงานและทรัพยากรสำคัญ การผลิตเครื่องมืออุปกรณ์ที่สำคัญ รากฐานการอำนวยความสะดวกที่สำคัญ การบริการขนส่งที่สำคัญ ผลิตภัณฑ์หรือการบริการด้านวัฒนธรรม เทคนิคจำเป็นและขอบเขตสำคัญอื่น ๆ รวมทั้งการลงทุนในกิจการที่ควบคุมการถือหุ้น

สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้เวลาเพียง 40 กว่าปีก็สามารถยืนอยู่ในระดับแถวหน้าที่มีเศรษฐกิจแข็งแกร่ง และเทคโนโลยีที่ก้าวไกล จึงทำให้นักลงทุนต่างชาติและไทยถือโอกาสการเปิดประเทศ เข้าไปหาโอกาสลงทุนเพื่อประโยชน์เชิงธุรกิจ ในระยะ 40 ปีที่ผ่านมาสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ใช้นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ เปิดให้มีเส้นทางทางการค้าและการลงทุนไหลเข้าประเทศ ส่งผลให้ประชาชนหลายร้อยล้านคนไม่ยากจนอีกต่อไป ค.ศ. 1976 (พ.ศ. 2519) การปฏิรูปต่าง ๆ นำโดยนายกรัฐมนตรีเติ้ง เสี่ยวผิง เริ่มทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป และเมื่อสหรัฐอเมริกาได้ปรับสัมพันธ์ทางการทูตกันใหม่ เงินลงทุนไหลเข้าอย่างมหาศาล เพราะแรงงานและค่าเช่าในจีนราคาต่ำ ตั้งแต่ช่วงปลายค.ศ. 1970 (ค.ศ. 2513) เป็นต้นมา ทุกประเทศในโลกเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่น่าทึ่ง เดวิด แมนนัน หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์โลกประจำธนาคารสแตนคาร์ดชาร์เตอร์ด์ กล่าวว่าตลอดช่วงทศวรรษ 90 คือค.ศ. 1990-2000 (พ.ศ. 2533-2543) เศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนเริ่มเติบโตอย่างรวดเร็ว และยังก้าวกระโดดมากขึ้น หลังจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้าร่วมองค์การการค้าโลกในค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544)แล้ว ข้อจำกัดและภาษีต่าง ๆ ในประเทศอื่น ๆ ก็ลดลง สินค้าที่ผลิตได้ส่งออกไปทุกประเทศ

จากตัวเลขของวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์แห่งลอนดอน (London School of Economics) ชี้ว่า ในปีค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) มูลค่าสินค้าส่งออกของสาธารณรัฐประชาชนจีนอยู่ที่ 1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 1 ของการค้าทั่วโลก เมื่อมาถึงปีค.ศ.1985 (พ.ศ. 2528)ตัวเลขมีแนวโน้มสูงขึ้นสูงเพิ่มเป็น 2.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และไม่ถึงสองทศวรรษถัดมา สินค้าส่งออกของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่ารวมถึง 4.3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นชาติผู้ค้ารายใหญ่ที่สุดในโลก

ขณะเดียวกัน การศึกษาของชาวจีนในประเทศก็ดีขึ้น ธนาคารสแตนคาร์ดชาร์เตอร์ด์คาดการณ์ว่า ภายในปีค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) ประมาณร้อยละ 27 ของคนทำงานจะมีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเท่ากับสัดส่วนของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในขณะนี้ นอกจากนี้โครงการเส้นทางสายไหมศตวรรษที่ 21 (One Belt

One Road) อีกด้วย โดยจะเป็นการเชื่อมโยงเส้นทางการค้าในหลายทวีป เชื่อมต่อเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนประชากรโลกเข้าด้วยกัน²

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยการลงทุนชาวต่างชาติฉบับ ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทยกับกฎหมายว่าด้วยการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน
3. เพื่อให้ได้คำตอบที่จะเป็นแนวทางสำหรับนักลงทุนไทยใช้พิจารณาตัดสินใจการลงทุนยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

สมมติฐานของการศึกษา

การจะลงทุนยังประเทศใดจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศนั้น ดังเช่น นักลงทุนไทยหากประสงค์จะลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ก็ต้องรู้และเข้าใจในหลักการและเหตุผลของกฎหมายว่าด้วยการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน ฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบันเพื่อปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และข้อจำกัดการลงทุนในเรื่อง หลักเกณฑ์การลงทุน เงื่อนไข ที่เป็นข้อจำกัดของการลงทุน มาตรการต่าง ๆ ที่ใช้อยู่

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาและวิจัยกำหนดขอบเขตทางการศึกษาเฉพาะกฎหมายว่าด้วยการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีนและกฎหมายการส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทย โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาการศึกษาประกอบด้วยหลักการและเหตุผลของกฎหมาย หลักเกณฑ์การลงทุน เงื่อนไข ที่เป็นข้อจำกัดของการลงทุน มาตรการต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการลงทุนของชาวต่างชาติ

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology) ในการศึกษาและวิจัยเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ คือกฎหมายที่เกี่ยวกับการลงทุนของไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

---

² Virginia Harrison and Mr. Daniel Palumbo. (2562). *70 ปี สาธารณรัฐประชาชนจีน: จีนกลายเป็นชาติที่มั่งคั่งที่สุดในโลกชาติหนึ่งได้อย่างไร*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bbc.com/thai/international-49896480>. [2564, 12 มิถุนายน].

ข้อมูลทฤษฎี คือบทความ ข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในต่างประเทศ ข้อมูลกฎหมายการลงทุนในประเทศไทย การวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive)

ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และวิวัฒนาการของการลงทุน

รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.จักรกฤษณ์ ดวงพัศตรา ให้ความหมายการลงทุนระหว่างประเทศ หมายถึง หน่วยงานรัฐบาลหรือเอกชนนำปัจจัยการลงทุนซึ่งได้แก่ เงิน เครื่องจักร เทคโนโลยี ทรัพย์สินทางปัญญา หรือสิ่งอื่น ๆ เข้าไปลงทุนเพื่อดำเนินธุรกิจนั้น โดยคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่มากกว่า ดร.สมบูรณ์ เส็งี่ยมบุตรกล่าวถึงสนธิสัญญาในยุคก่อนใช้คำว่า”ประกอบธุรกิจ”ต่อมาได้ใช้คำว่า”การลงทุน” เนื่องจากทุกประเทศเล็งเห็นความสำคัญของการลงทุนจากต่างประเทศ สามารถพัฒนาเศรษฐกิจได้ และในปัจจุบันนี้ก็มีคำว่า”การค้าบริการ” โดยเฉพาะองค์การการค้าโลก(WTO) ได้จัดทำ”ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ” ซึ่งรวมถึงการค้าและการลงทุน³

ประเภทการลงทุนแบ่งออกเป็น การลงทุนโดยตรง(Foreign Direct investment : FDI) ตามความหมายของ ธนาคารแห่งประเทศไทยคือ การลงทุนโดยบริษัทหรือปัจเจกบุคคลในรัฐหนึ่งไปประกอบธุรกิจเพื่อผลกำไรในอีกรัฐหนึ่ง โดยผู้ลงทุนจากต่างชาติเข้าไปดำเนินการ การลงทุนมีทั้งการลงทุนโดยตรงแนวนอน (Horizontal Direct Investment) การลงทุนโดยตรงแนวตั้ง(Vertical Direct Investment) และการตั้งบริษัทในเครือ (Conglomerate Direct Investment)

(1) การลงทุนโดยตรงแนวนอน (Horizontal Direct Investment) คือ บริษัทผู้ลงทุนประกอบกิจการเดียวกันแล้วขยายกิจการไปยังต่างประเทศ โดยให้บริษัทดำเนินงานอย่างอิสระ

(2) การลงทุนโดยตรงแนวตั้ง (Vertical Direct Investment) โดยบริษัทแม่เปิดกิจการในต่างประเทศ โดยบริษัทลูกประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทแม่ แต่แยกกันคนละส่วน

สำหรับการลงทุนตั้งบริษัทในเครือ (Conglomerate Direct Investment) คือ บริษัทแม่ไปลงทุนเปิดกิจการใหม่ซึ่งไม่ใช่กิจการหลักของบริษัท สามารถตั้งได้ 3 รูปแบบ คือ 1) การลงทุนตั้งบริษัทสาขา (Greenfield Investment) และการเข้าซื้อควบรวมกิจการ (Cross-border Mergers & Acquisitions) 2) การลงทุนตั้งบริษัทสาขา (Greenfield Investment) 3) การลงทุนแบบเข้าซื้อและควบรวมกิจการ (Cross-border Mergers & Acquisitions)

การลงทุนโดยอ้อม (Portfolio investment)คือ การย้ายเงินทุนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งโดยย้ายเฉพาะทรัพย์สินทางการเงิน (fund asset) ผู้ลงทุนไม่ได้เข้าไปควบคุมหรือบริหารในกิจการ ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศ (International Investment Theory)

³ สมบูรณ์ เส็งี่ยมบุตร. (2552). *กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้า การเงิน และการลงทุน*. กรุงเทพฯ: พ.ศ. พัฒนา.

1) ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสมบูรณ์ หรือ ได้เปรียบโดยเด็ดขาด (Absolute Advantage)

ถนอมศิลป์ จันฉภาภักติกุล และ เกรียงไกร นามนัย ได้อ้างแนวคิดของอาดัม สมิท ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือ The Wealth of Nations (1976) ว่าการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นได้เพราะความได้เปรียบสมบูรณ์ที่แตกต่างกันระหว่าง 2 ประเทศเป็นนโยบายที่ดีเยี่ยมในการสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ อย่างเสรี แต่ละประเทศมีความรู้ความชำนาญในการผลิต ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบและผลิตสินค้าได้มากกว่า ประเทศที่นำเข้าสินค้าจะเป็นประเทศที่เสียเปรียบโดยสมบูรณ์ ฉะนั้นประเทศที่มีสินค้าที่ได้เปรียบ ก็จะแลกเปลี่ยนกับประเทศที่เสียเปรียบ

รองศาสตราจารย์ทัชชมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร ได้กล่าวถึงสมมติฐานของทฤษฎีนี้คือกำหนดเพียง 2 ประเทศและค้าขายสินค้าเพียง 2 ชนิด โดยมีปัจจัยดังนี้ ก) กำหนดให้แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตเพียงชนิดเดียวที่ใช้ ต้นทุนการผลิตมีเฉพาะแรงงาน ราคาสินค้าขึ้นอยู่กับชั่วโมงที่ใช้ ถ้าใช้แรงงานมาก ราคาจะสูงมากขึ้น ข) ต้นทุนเฉลี่ยที่มีค่าคงที่ ค) การแลกเปลี่ยนสินค้าต่อสินค้า ถ้าแรงงานเท่ากัน ปริมาณผลิตมากกว่า ต้นทุนก็จะต่ำ⁴

2) ทฤษฎีการค้าตามความได้เปรียบสัมพัทธ์ หรือความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)

แนวคิดของเดวิด ริคาร์โด ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือ “Principle of Economy and Taxation” อ้างโดยรองศาสตราจารย์ทัชชมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร รวมทั้งถนอมศิลป์ จันฉภาภักติกุล และ เกรียงไกร นามนัย ว่าการค้าแม้ประเทศหนึ่งจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบ แต่ก็ทำการค้าได้ โดยเลือกผลิตภัณฑ์ เมื่อเปรียบเทียบแล้วต้นทุนต่ำที่สุด แล้วนำไปแลกเปลี่ยนกับประเทศคู่ค้า ทั้ง 2 ประเทศต่างก็จะได้ประโยชน์ แต่ถ้า 2 ประเทศเปรียบเทียบแล้วเท่ากัน การค้าจะไม่เกิดขึ้น เป็นการแบ่งงานกันทำ ประเทศที่มีต้นทุนต่ำก็จะส่งออก แล้วนำเข้าสินค้าต้นทุนสูง

ดร. ไกรจักร ชีรตยาคินันท์ และศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ธนิตกุล ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานทฤษฎีนี้ว่า ประเทศใด ๆ ควรใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ และค้าขายกับประเทศอื่นเพื่อให้ได้มาสินค้าที่จำเป็น ที่ตนไม่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์⁵

3) ทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ (Eclectic Paradigm)

แนวคิดของDunning (Dunning's Eclectic Theory) อ้างโดย ถนอมศิลป์ จันฉภาภักติกุล และ เกรียงไกร นามนัย กล่าวว่า การที่องค์กรตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศนั้นมีเงื่อนไขที่ใช้ในการตัดสินใจ 3 ประการคือ 1) ความได้เปรียบของการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ในการประกอบการ 2) ข้อได้เปรียบของการใช้สินทรัพย์ที่มีค่านี้โดยการออกไปลงทุนโดยตรง 3) ข้อได้เปรียบต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่การลงทุน

4) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของ เฮชเชอร์-โอลิน (Hechscher-Ohlin Trade Theory)

แต่ละประเทศมีทรัพยากรและการผลิตที่แตกต่างกัน การผลิตสินค้าจึงขึ้นอยู่กับทรัพยากรและการผลิตที่มีอยู่ของแต่ละ

⁴ ทัชชมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร. (2556). *กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ: GATT และ WTO: บททั่วไป*. โครงการตำราและสื่อสารการสอนคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

⁵ ไกรจักร ชีรตยาคินันท์ และ ศักดิ์ดา ธนิตกุล. (2563). *องค์การการค้าโลกกับการค้าบริการระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ละประเทศ นักลงทุนจะพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าที่ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำ ประเทศใดมีแรงงานมาก การผลิตก็จะเข้มข้น (Capital intensive) ก็จะส่งออกสินค้าที่ใช้ทุนเป็นปัจจัยการผลิต

วิวัฒนาการกฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศมีการพัฒนามานาน ในยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่สองมีการคุ้มครองการลงทุนโดยตรงของชาวต่างชาติ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินของชนชาติของอีกรัฐหนึ่ง เช่น สหรัฐอเมริกา ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 18 ก็เริ่มทำเป็นสนธิสัญญาทวิภาคีเรื่อง “มิตรภาพทางการค้าและการเดินเรือ” (Treaty of friendship commerce and navigation FCN) ต่อมาความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ได้มีบทบาทเปลี่ยนกรอบกฎหมายเบื้องต้นให้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ประกัน “การปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน” และ “การป้องกันและรักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องที่สุด” ต่อมาใช้หลักชาติที่ ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most favored nation : MFN) ในยุคโลกาภิวัตน์ การลงทุนระหว่างประเทศ มีการทำข้อตกลงโดยเริ่มต้นในปลายปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) ยุคนี้นี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในบริบทการลงทุนระหว่างประเทศ หลังจากนั้นข้อตกลงระหว่างประเทศ มีการก่อตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) หลังการเจรจาอนุกรมของ GATT เสร็จสิ้นลง ส่งผลให้การก่อตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) ใน ปี ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2538) WTO อาจมีเขตอำนาจเหนือการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมดในภาคบริการด้านเศรษฐกิจ

กฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศเป็นสาขาหนึ่ง มีความสำคัญในกฎหมายเศรษฐกิจ เป็นมวบรวมของกฎหมายและเป็นระเบียบที่ใช้ควบคุม ทั้งคอยกำกับความสัมพันธ์การลงทุนโดยตรง

ต่อมาได้มีการรวมตัวของกลุ่มประเทศเป็นประชาคม อาเซียนเป็นองค์การรวมตัวระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งเมื่อพ.ศ. 2510 ปัจจุบันมีสมาชิกแล้วถึง 10 ประเทศได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ (เข้าร่วมเมื่อ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510) และอีก 5 ประเทศเข้าร่วมภายหลัง ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว กัมพูชา สมาชิกทั้ง 10 ประเทศมีจำนวนประชากรราว 600 ล้านคน

หลังจากนั้นสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับสถานะคู่เจรจาอย่างเต็มรูปแบบของอาเซียนใน พ.ศ. 2539 ความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ประกอบด้วย 1) ความร่วมมือด้านการเมืองความมั่นคง 2) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 3) ความร่วมมือด้านการพัฒนา สังคม และวัฒนธรรม

ข้อตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก” (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans- Pacific Partnership – CPTPP) เป็นความตกลงทางการค้าเสรีที่ครอบคลุมในเรื่องการค้า การบริการและการลงทุน เพื่อสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งด้านการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรฐานแรงงาน กฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมถึงกลไกแก้ไขข้อพิพาท

ระหว่างรัฐบาลและนักลงทุนต่างชาติ ข้อตกลงนี้เริ่มต้นเมื่อ ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) ต่อมาในปี ค.ศ. 2017 (พ.ศ. 2560) สหรัฐอเมริกาได้ขอลถอนตัวออกไป ทำให้เหลือสมาชิกเหลือเพียง 11 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น แคนาดา เม็กซิโก เปรู ชิลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม

การที่ราชอาณาจักรไทยจะเข้าร่วม CPTPP ก็จะช่วยดึงดูดการลงทุนที่ต้องการใช้ไทยเป็นฐานการผลิต เพื่อส่งออกไปยังประเทศสมาชิก CPTPP ข้อตกลงนี้จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของไทย ช่วย การส่งออกของไทย

การปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับความชอบพิเศษ (The Most Favoured Nation Treatment MFN) เป็นหลักการ สำคัญที่สุดในการกำหนดสิทธิระหว่างประเทศ สนธิสัญญาทางการค้าระหว่างประเทศ ได้ใช้หลักการนี้ตั้งแต่ โบราณจนถึงปัจจุบัน ภายใต้หลัก MFN นี้ สินค้าของภาคีสัญญาจะได้รับสิทธิเท่าเทียมกับสินค้าของประเทศอื่น ๆ การปฏิบัติที่แตกต่างออกไปจะได้รับสิทธิที่น้อยกว่าและต้องเขียนเป็นข้อยกเว้นในสนธิสัญญา ส่วนการปฏิบัติ อย่างคนชาติ (National Treatment NT) เป็นหลักการสำคัญในการให้ให้สิทธิแก่สินค้านำเข้าเท่าเทียมกับสินค้า ที่ผลิตในประเทศ จะทำให้เสียภาษีน้อยลง⁶

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการลงทุนตั้งแต่ ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) ได้ ประกาศใช้และดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขในปี ค.ศ. 1990 ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2533) และ ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) และ ยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) เพื่อให้เป็นกฎหมายที่มีความเหมาะสมและจูงใจให้ ชาวต่างชาติได้เข้ามาลงทุนในจีน

ส่วนกฎหมายส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทย เริ่มแรกได้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) และบัญญัติ “พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2497” บริหารงาน อุตสาหกรรม ต่อมาได้ประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนขึ้นเรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อ กิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2503 เมื่อปลายปี พ.ศ. 2516 จนถึงปี พ.ศ. 2520 สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมทั้งภายในประเทศและประเทศข้างเคียงได้เปลี่ยนแปลงค่อนข้างรุนแรง ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ปรับปรุง กฎหมายส่งเสริมการลงทุนอีกครั้ง และประกาศใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 สำคัญ ของกฎหมายลงทุนฉบับนี้ ได้เพิ่มมาตรการด้านการจูงใจ ด้านการลงทุน เพื่อการส่งออก การคุ้มครอง อุตสาหกรรมภายในประเทศมากขึ้น และเน้นเรื่องการบริหารความสะดวก และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็น ข้อจำกัดและอุปสรรคในการลงทุนเข้าไว้ด้วย พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2534 และครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2544 และได้ใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน

---

⁶ ไกรจักร ชีรตยาสินันท์ และ ศักดา ธนิตกุล. (2563). *องค์การการค้าโลกกับการค้าบริการระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เกี่ยวกับการค้าการลงทุน

สาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดการประชุมใหญ่เกี่ยวกับโครงร่างของแผนห้าปีสมัยที่สิบสี่ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ทั้งหมดมี 65 หมวด ส่วนที่เกี่ยวกับการค้าการลงทุนอยู่ที่หมวด 13 โดยมีเนื้อหาสาระดังนี้ หมวด 13 ข้อ 1. ส่งเสริมการพัฒนาประสานงานนำเข้าและส่งออก ข้อ 2. ปรับปรุงยกระดับการลงทุนระหว่างประเทศแบบสองทาง

แผนปฏิบัติการทางยุทธศาสตร์ชาติด้านการค้าและการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีนจากการประชุมเมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2564 โดยมุ่งเน้นจะดำเนินต่อไปใน 5 ด้านคือ

- 1) ขยายการเข้าถึงตลาดอย่างต่อเนื่อง ใช้แบบฉบับใหม่ของรายการเชิงลบ และส่งเสริมการขยายตัวของอุตสาหกรรมบริการและการพาณิชย์
- 2) เสริมสร้างการสนับสนุนนโยบายอย่างต่อเนื่องและแนะนำมาตรการใหม่เพื่อรักษาเสถียรภาพการลงทุนจากต่างประเทศในเวลาที่เหมาะสม
- 3) ปรับปรุงการก่อสร้างรูปแบบต่อไปและปรับปรุงโครงสร้างของเขตนำร่องการค้าเสรี
- 4) ยังคงเพิ่มความพยายามในการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนต่างชาติ
- 5) ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมการลงทุนอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการตามกฎหมาย

ส่วนราชอาณาจักรไทยได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืดหยุ่นอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน แผนพัฒนาฉบับนี้ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ส่วนที่ 2 การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ส่วนที่ 5 การขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12⁷

สปป.ราชอาณาจักรไทยได้เปรียบด้านโลจิสติกส์ในภูมิภาคอาเซียน สามารถขับเคลื่อนและเป็นระเบียบเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกเอื้อต่อการลงทุน การลงทุนที่สำคัญจะเชื่อมโยงโครงข่ายในอาเซียนได้ดี ราชอาณาจักรไทยจึงเป็นฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัลของอาเซียน ประชากรส่วนใหญ่มีคุณภาพสูง ต้องปรับบทบาทการลงทุนด้านอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนการ

⁷ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2564). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://plan.bru.ac.th>. [2564, 17 กรกฎาคม].

ลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน จีน และเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจระยะยาวในจีนจะไม่มีเปลี่ยนแปลงนโยบายโดยตรงเพื่อป้องกันบริษัทต่างชาติย้ายออกและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติอย่างต่อเนื่อง เช่น 1) เริ่มใช้กฎหมายว่าด้วยการลงทุนจากต่างชาติ และมาตรการที่ใช้คู่กับกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. ค.ศ. 2020 (ค.ศ. 2563) 2) ใช้มาตรการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมการลงทุนให้ดีขึ้น 3) ปรับลดรายการข้อจำกัด/ข้อห้าม (Negative List) อย่างต่อเนื่อง และกำลังจัดทำรายการเชิงลบ(Negative List) ด้านการค้าบริการ 4) เพิ่มเขตทดลองการค้าเสรีในจีน และเร่งการสร้างท่าเรือเสรีมณฑลไห่หนาน 5) ปรับลด/ยืดเวลาการจ่ายค่าภาษี ค่าประกันสังคม และค่าเช่าเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เป็นต้น 6) กระทรวงพาณิชย์ได้ออกแนวทางเพื่อส่งเสริมการบริการกิจการต่างชาติ 7) รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นหลายแห่งออกมาตรการด้านการเงิน การคลัง ภาษีประกันสังคม และการจ้างงานเพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19 8) สภาส่งเสริมการลงทุนแห่งชาติช่วยออกใบรับรองเหตุสุดวิสัย (Force Majeure) ให้บริษัทต่างชาติกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามสัญญาหรือส่งสินค้าได้ตามเวลาสืบเนื่องจากการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 9) กลไกการทำงานระดับท้องถิ่นในหลายพื้นที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุนกิจการและโครงการต่างชาติในพื้นที่⁸

บทสรุป

หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทยทำหน้าที่คือสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุน คือคณะกรรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (China Council for the Promotion of International Trade) หรือ CCPIT

การควบคุมดูแล ราชอาณาจักรไทย คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะเข้ามาควบคุมตลอดเวลาที่บัตรส่งเสริมมีผลอยู่ ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน ไม่ได้ควบคุมดูแล แต่ช่วยแก้ปัญหา และระงับข้อพิพาท

มาตรการการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการลงทุน ราชอาณาจักรไทย ไม่มีหน้าที่ระงับข้อพิพาท ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีนระงับข้อพิพาทโดยเป็นอนุญาโตตุลาการ

การระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ราชอาณาจักรไทย สามารถนำคดีฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน ก็มีศาลทรัพย์สินทางปัญญาและใช้นวัตกรรมใหม่เชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ

---

⁸ ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2564). *จีนเดินหน้านโยบายส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ มุ่งลดการย้ายฐานการลงทุนออกจากประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://globthailand.com/china-04062020/>. [2564, 17 มกราคม].

1) การเปรียบเทียบข้อจำกัดการลงทุนของราชอาณาจักรไทย กับสาธารณรัฐประชาชนจีน

การเกษตร การป่าไม้ การปศุสัตว์ การประมง เมื่อเปรียบเทียบประเภทการลงทุนด้านการเกษตร การป่าไม้ การปศุสัตว์ การประมง พบว่า ราชอาณาจักรไทยมีการจำกัดการดำเนินธุรกิจคนต่างด้าวมีขอบเขตกว้างกว่าของสาธารณรัฐประชาชนจีน

อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่าเป็นข้อจำกัดที่ห้ามทำเหมือนทั้งสองประเทศ
การผลิต เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่าข้อจำกัดของไทยมีเฉพาะการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรไทย
การผลิตพลังงานไฟฟ้า ความร้อน ก๊าซ น้ำรวมทั้งการจำหน่าย สาธารณรัฐประชาชนจีน จำกัดการลงทุนรายการนี้ ราชอาณาจักรไทย ไม่จำกัดกิจการประเภทนี้

การค้าส่งและค้าปลีก สาธารณรัฐประชาชนจีน จำกัดในการค้าส่งและค้าปลีกยาสูบ บุหรี่ ยาสูบบ่ม และ ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ ราชอาณาจักรไทย ไม่มีการจำกัดกิจการเรื่องยาสูบ แต่บุหรี่มีกฎกระทรวงห้ามไว้

อุตสาหกรรมการขนส่ง คลังสินค้าและไปรษณีย์ ราชอาณาจักรไทย มีการจำกัดการขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ รวมถึงกิจการการบินในประเทศเช่นเดียวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

อุตสาหกรรมการส่งข้อมูลซอฟต์แวร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ราชอาณาจักรไทย ไม่มีการจำกัดกิจการประเภทนี้ ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดเงื่อนไขและมีข้อยกเว้นในบางรายการ ในบริการที่มีเนื้อหาข้อมูลการค้าการนำเข้าการค้าโลกของจีนจะได้รับยกเว้น

อุตสาหกรรมการเข้าซื้อและธุรกิจบริการ ราชอาณาจักรไทย จำกัดการทำกิจการบริการทางกฎหมาย ไม่มีการระบุกิจการประเภทอื่น แต่อาจมีกฎหมายเฉพาะห้ามไว้ ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน จำกัดกิจการทางกฎหมาย การวิจัยตลาดในด้านต่าง ๆ การสำรวจและการทำแผนที่ต่าง ๆ

การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และการบริการทางเทคนิค ราชอาณาจักรไทย ไม่มีการระบุ แต่อาจมีกฎหมายเฉพาะห้ามไว้ ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน จำกัดการลงทุนในการพัฒนาและประยุกต์ใช้เซลล์ต้นกำเนิดของมนุษย์ การวินิจฉัยยีน สถาบันวิจัยด้านวิทยาการมนุษยศาสตร์การสำรวจทางธรณีวิทยา การสำรวจและการทำแผนที่หลากหลายประเภท

การศึกษา ราชอาณาจักรไทย ไม่มีการระบุ แต่อาจมีกฎกระทรวงห้ามไว้ ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน จำกัดการศึกษาก่อนวัยเรียน โรงเรียนมัธยมและระดับอุดมศึกษา จำกัดเฉพาะการศึกษาแบบร่วมมือระหว่างประเทศแบบชิโบ- ต่างชาติ ห้ามลงทุนในสถาบันการศึกษาภาคบังคับและทางศาสนา

งานอนามัยและสังคม ราชอาณาจักรไทย ไม่มีการระบุ แต่อาจมีกฎกระทรวงห้ามไว้ ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน สถาบันการแพทย์ จำกัดเฉพาะกิจการร่วมลงทุน

อุตสาหกรรมวัฒนธรรม การกีฬาและบันเทิง ราชอาณาจักรไทย จำกัดทำกิจการหนังสือพิมพ์ การทำกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน ห้ามการลงทุนในองค์กรข่าวค่อนข้างมาก จำกัดกิจการวัตถุโบราณ ภัตตาคารโบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ การแสดงด้านศิลปวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการจำกัดกิจการบริการอีกมาก เช่นการขายส่ง ขายปลีกที่ไม่ใช่ขนาดใหญ่ การนำเข้า การทำบัญชี นายหน้าประเภทต่าง ๆ งานวิศวกรรม งานสถาปัตยกรรม การขายสินค้าบางอย่าง และธุรกิจที่มีได้ระบุไว้ในกฎหมายการลงทุนหรือคนต่างด้าวโดยตรง แต่มีกฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพคอยควบคุมห้ามมิให้คนต่างด้าวดำเนินการ ในทำนองเดียวกัน สาธารณรัฐประชาชนจีนก็มีกฎหมายอื่น ๆ ที่จำกัดการดำเนินการของชาวต่างชาติซึ่งมิได้ระบุไว้ในกฎหมายส่งเสริมการลงทุน

มาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ราชอาณาจักรไทยไม่ได้บัญญัติเรื่องสิทธิด้านทรัพย์สินทางปัญญาไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการตราเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาไว้ในหมวดการคุ้มครอง มาตรา 21 มาตรา 22 และ มาตรา 23 ดังที่ได้วิเคราะห์แล้วนั้น

วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์มวลรวม (จีดีพี) และความสามารถในการแข่งขัน ทั้งสองประเทศผลิตภัณฑ์มวลรวม (จีดีพี) ตลอด 10 ปีที่ผ่านมา ราชอาณาจักรไทย เติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3 ต่อปี ส่วนของสาธารณรัฐประชาชนจีนเติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6-7 ต่อปีซึ่งนำหน้ามาก ความสามารถในการแข่งขันดึงดูดการลงทุนของราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงพ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2548 ราชอาณาจักรไทยเคยได้รับการลงทุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 44 ในกลุ่ม 5 ประเทศอาเซียน (ไทย เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย) แต่ในช่วง พ.ศ. 2559-2561 อัตราส่วนนี้ลดเหลือเพียงร้อยละ 14 ซึ่งน้อยที่สุดในกลุ่ม 5 ประเทศ ซึ่งแสดงถึงขีดความสามารถในการแข่งขันยังเสียเปรียบกว่า⁹

2) เปรียบเทียบนโยบายการลงทุนของราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

นโยบายส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทยที่สำคัญเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการสร้างนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ผลออกมาไม่ประสบความสำเร็จ คือนักลงทุนต่างชาติกลับไปลงทุนในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์มากขึ้น รวมทั้งนักธุรกิจไทยก็ไปลงทุนยังต่างประเทศมีมากขึ้น

ส่วนนโยบายการส่งเสริมการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีนคือเปิดประเทศให้นักลงทุนเข้าถึงตลาดภายในมากขึ้น ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ที่จูงใจ สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการส่งเสริมการลงทุนต่างชาติอย่างต่อเนื่อง

⁹ KKP Advice Center กลุ่มธุรกิจการเงินเกียรตินาคินภัทร. (2564). *ทำไมต่างชาติขายหุ้นไทย (ไม่หยุด)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://advicecenter.kkpf.com/th/money-lifestyle/money/economic-trend/why-foreign-investor-leave-thai-stock?>. [25654, 18 สิงหาคม].

เช่น การออกกฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติและมาตรการใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 อีกทั้งประกาศมาตรการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ปรับลดข้อจำกัดการลงทุน เพิ่มเขตทดลองการค้าเสรี

หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (อีไต้อีตู้) ไม่เพียงจำกัดแค่ทางเศรษฐกิจอย่างเดียว แต่รวมถึงการร่วมลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐาน รางรถไฟเชื่อมต่อและเชื่อมโยงถึงประเทศในแถบเส้นทางสายไหมเข้าด้วยกัน ในเวทีโลกราชอาณาจักรไทยและประเทศในกลุ่มอาเซียนจะได้รับประโยชน์จากโครงการนี้อย่างแน่นอน

มาตรการการบังคับถ่ายโอนเทคโนโลยี กฎหมายการส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทยไม่เน้นเรื่องการบังคับถ่ายโอนเทคโนโลยีส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีนออกกฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติฉบับใหม่ที่ได้บทบัญญัติเรื่องสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา และการบังคับถ่ายโอนเทคโนโลยี เป็นสาระสำคัญของกฎหมายส่งเสริมการลงทุนด้วย

กฎหมายการลงทุนสำหรับชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน จากการศึกษาพบว่ากฎหมายฉบับนี้มีมาตรฐานความเป็นสากลมากขึ้น กล่าวคือในหมวด 1 บทบัญญัติทั่วไปได้กล่าวถึงความเสมอภาคตามหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ผู้ลงทุนต้องไม่เป็นภัยต่อความมั่นคง และต้องจัดตั้งสหภาพแรงงาน หมวด 2 การส่งเสริมการลงทุน กล่าวถึงรัฐจัดตั้งเขตเศรษฐกิจ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติและขยายสู่ภายนอก ทั้งได้กำหนดให้หน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่นอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุน หมวด 3 การคุ้มครองการลงทุน ได้เน้นเรื่องปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การปฏิบัติเรื่องความลับทางการค้าและการไม่บังคับถ่ายโอนเทคโนโลยี หมวด 4 การจัดการการลงทุน ได้กำหนดบัญชีรายการเชิงลบ ซึ่งห้ามชาวต่างชาติลงทุนเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลกลาง หรือถือหุ้นเพียงสัดส่วนตามที่รัฐกำหนด ส่วนมากเกี่ยวกับพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เหมืองแร่ การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษา งานอนามัย ยุทธโศภรณ์ ซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงและทรัพยากรของชาติ หมวด 5 กำหนดความรับผิดชอบของนักลงทุนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่นการส่งข้อมูล การดำเนินกิจการ และหมวด 6 บทผนวก โดยเฉพาะมาตรา 40 เป็นมาตรการสำหรับตอบโต้ประเทศที่เป็นปรปักษ์โดยใช้ข้อห้าม ข้อจำกัดต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนก็จะมีกรอบโต้

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายส่งเสริมการลงทุนของไทยมีเนื้อหาให้ความสำคัญในแนวเชิงปฏิบัติการ ไม่มีส่วนที่เชื่อมโยงกับการเมืองระหว่างประเทศ เช่นไม่เน้นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ไม่บังคับเรื่องถ่ายโอนเทคโนโลยีไว้ในกฎหมาย ประเทศไทยมีเพียงให้สิทธิประโยชน์ในการสร้างความจงใจให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน เช่น การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี แต่เขียนรายละเอียดไว้ในกฎหมายแม่แม่มากเกินไป เช่นการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ การยื่นขอบัตรส่งเสริมการลงทุน ซึ่งน่าจะมีกฎหมายรองรับ

แต่กฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีเนื้อหาครอบคลุมกว้างกว่า โดยเป็นแนวเชิงนโยบายและเชื่อมโยงกับการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถดูจากคำสำคัญในบทบัญญัติได้อย่างชัดเจน เช่นคำว่าเยี่ยงคนชาติ สิทธิด้านทรัพย์สินทางปัญญา การรักษาความลับทางการค้า การถ่ายโอน

เทคโนโลยี ความร่วมมือระหว่างประเทศ การแข่งขันที่เป็นธรรม ต่อด้านการผูกขาด สภาพแรงงาน มาตรการตอบโต้ เป็นต้น เนื้อความเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงกฎหมายการลงทุนที่เป็นมาตรฐานสากล

ส่วนข้อจำกัดการลงทุนซึ่งได้กำหนดไว้ตามบัญชีรายการ ทั้งสองประเทศก็มีส่วนคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะกิจการที่เกี่ยวกับความมั่นคง ทรัพยากรของชาติ วัฒนธรรม การศึกษา อาชีพสงวน ฯลฯ

สรุป สาธารณรัฐประชาชนจีนออกกฎหมายการลงทุนใหม่ส่วนหนึ่งมาจากการเมืองระหว่างประเทศ การปฏิบัติตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลกและความตกลงในความร่วมมือต่าง ๆ ยกระดับมาตรฐานสากล ส่วนกฎหมายส่งเสริมการลงทุนของไทยเน้นเรื่องรายละเอียดปลีกย่อย เช่น สิทธิประโยชน์ อำนวยหน้าที่ของหน่วยงาน การยื่นขอสิทธิบัตรและการให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงาน เป็นต้น ไม่ได้กล่าวอ้างถึงนโยบายและการเมืองระหว่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1) นักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน กฎหมายการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีนเกิดจากนโยบายของรัฐ มีการเปิดกว้างให้ต่างชาติเข้าไปลงทุนโดยตรง อีกทั้งตลาดภายในของจีนใหญ่มาก มีห่วงโซ่อุปทานพร้อม นักลงทุนเข้าไปลงทุนก็หวังจะมีส่วนแบ่งตลาดภายในบ้าง ฉะนั้น รัฐจึงมีการพัฒนาปรับแก้กฎหมายการลงทุนอยู่ตลอดเวลา สำหรับนักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนควรจะมีนวัตกรรมและเป็นผู้นำในธุรกิจนั้น เช่น อุตสาหกรรมเลี้ยงไก่ ผลิตอาหารไก่ ผลิตเครื่องดื่มชูกำลัง ฯลฯ หรือไม่ต้องหาผู้ร่วมทุนหรือซื้อเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำกว่าแล้วเข้าไปลงทุน

นักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน จำเป็นต้องศึกษากฎหมายการลงทุนให้ถ่องแท้และให้ทันยุคสมัย ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะมีการปรับแก้กฎหมายตลอดเวลา อีกทั้งต้องศึกษาทิศทางการเมืองระหว่างประเทศด้วย เช่น อาจจะมีปัญหาการส่งออกไปยังประเทศที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน อีกทั้งยังต้องพิจารณาศักยภาพของกิจการที่จะแข่งขันในตลาดโลกได้หรือไม่

2) นักลงทุนจีนที่จะมาลงทุนในประเทศไทย นักลงทุนหรือรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่มาลงทุนในประเทศไทย จะจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย มีความเชื่อถือได้ดี กิจการได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การดำเนินธุรกิจจะปฏิบัติตามกฎหมายไทยทุกประการ และยิ่งถ้าเป็นรัฐวิสาหกิจจีนก็ยิ่งจะมีความโปร่งใสตามนโยบายใหม่ของรัฐบาลจีน แต่นักลงทุนขนาดกลางและปัจเจกบุคคลมักจะมีปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมายไม่เคร่งครัด รัฐต้องคอยสอดส่องไม่ให้มาเอาเปรียบคนชาติ ต้องปรับแก้กฎหมายเพื่อสกัดกั้นการกระทำผิดของชาวต่างชาติ

ราชอาณาจักรไทยเป็นสนามการค้าและการลงทุนในภูมิภาคเอเชีย และเป็นมิตรกับประเทศมหาอำนาจทั้ง 2 ฝ่ายได้ คือฝ่ายสหรัฐอเมริกากับพันธมิตร และฝ่ายสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจใน

อาเซียน ทั้งนี้จะต้องสร้างคุณอำนาจให้ได้ ทั้งต้องร่วมมือกับประเทศในอาเซียนพหุนีกำลังให้เหนียวแน่น เพื่อต่อรองผลประโยชน์ด้านการค้าการลงทุนกับประเทศมหาอำนาจ สิ่งสำคัญที่รัฐบาลไทยควรตระหนักก็คือต้องตื่นตัวและปรับตัวตามสภาวะการณ์ และควรมีมาตรการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานของระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและมีจริยธรรม

3) จุดที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยต่อไป กฎหมายส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทยควรจะปรับปรุงพัฒนาอย่างไรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความน่าสนใจในการดึงดูดนักลงทุนชาวต่างชาติให้มาลงทุน วิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขัน ค้นหาจุดแข็งจุดอ่อนตามความเป็นจริง โดยศึกษาเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนเพื่อนำมาเป็นแบบอย่าง

บรรณานุกรม

- กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2564). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://plan.bru.ac.th>.
- ไกรจักร ชีรตยาสินันท์ และ ศักดา ธนิตกุล. (2563). *องค์การการค้าโลกกับการค้าบริการระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ทัชชมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร. (2556). *กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ: GATT และ WTO: บททั่วไป*. โครงการตำราและสื่อสารการสอนคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักษณ์ ดันตยกุล. (2562). *การเมืองในจีน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2564). *จีนเดินทางนโยบายส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ มุ่งลดการย้ายฐานการลงทุนออกจากประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://globthailand.com/china-04062020/>.
- สมบูรณ์ เสี่ยมบุตร. (2552). *กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้า การเงิน และการลงทุน*. กรุงเทพฯ: พ.ศ. พัฒนา.
- KKP Advice Center กลุ่มธุรกิจการเงินเกียรตินาคินภัทร. (2564). *ทำไมต่างชาติขายหุ้นไทย (ไม่หยุด)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://advicecenter.kkpf.com/th/money-lifestyle/money/economic-trend/why-foreign-investor-leave-thai-stock?>.
- Virginia Harrison and Mr.Daniel Palumbo. (2562). *70 ปี สาธารณรัฐประชาชนจีน: จีนกลายเป็นชาติที่มั่งคั่งที่สุดในโลกชาติหนึ่งได้อย่างไร*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bbc.com/thai/international-49896480>.